

Badania przesiewowe jelit pod kątem raka jeliting

Fakty

Polish

To Twój wybór, czy wziąć udział w badaniach przesiewowych pod kątem raka jelit.
Informacje te mają pomóc Ci w podjęciu decyzji.

Po co badać raka jelita?

- Oferujemy badania przesiewowe w celu wykrycia raka jelit we wczesnym stadium u osób bez objawów. Wtedy istnieje większe prawdopodobieństwo, że leczenie będzie skuteczne.
- Badania przesiewowe pozwalają również wykryć polipy. Są to nieprawidłowe skupiska komórek w jelitach. Polipy nie są nowotworami, ale z czasem mogą przekształcić się w nowotwory. Polipy można łatwo usunąć, co zmniejsza ryzyko rozwoju raka jelit.
- Regularne badania przesiewowe pod kątem raka jelit zmniejszają ryzyko śmierci z powodu raka jelit.

Do kogo skierowane są badania przesiewowe?

W Irlandii Północnej badania przesiewowe pod kątem raka jelit są skierowane do osób w wieku 60-74 lat, które obecnie nie mają żadnych objawów. Każda osoba w tej grupie wiekowej zarejestrowana u lekarza rodzinnego będzie zapraszana na badania przesiewowe co dwa lata.

Czym są jelita?

Jelita są częścią układu trawiennego. Pobierają składniki odżywcze i wodę z pożywienia, a pozostałą część zamieniają na stolec (znany również jako odchody, kał lub wypróżnienie).

Co to jest rak jelita?

- Rak jelit jest również znany jako rak okrężnicy, odbytnicy lub jelita grubego.
- Około 1 na 20 osób w ciągu swojego życia zachoruje na raka jelit.
- Rak jelit jest czwartym pod względem częstości występowania typem nowotworu występującym u mężczyzn i kobiet w Irlandii Północnej.
- Rak jelit występuje częściej u osób starszych, zwłaszcza u mężczyzn.

Ryzyko zachorowania na raka jelit

Każdy, niezależnie od płci, jest narażony na ryzyko zachorowania na raka jelit. Rzeczy, które mogą zwiększyć ryzyko, obejmują:

- starzenie się (8 na 10 osób, u których zdiagnozowano raka jelit, to osoby powyżej 60 lat);
- brak wystarczającej aktywności;
- nadwaga;
- dieta bogata w czerwone i przetworzone mięso oraz uboga w błonnik, warzywa i owoce;
- palenie;
- picie zbyt dużych ilości alkoholu;
- cukrzyca typu 2;
- choroba zapalna jelit (wrzodziejące zapalenie jelita grubego lub choroba Leśniowskiego-Crohna);
- występowanie raka jelit w rodzinie.

Na czym polega badanie przesiewowe?

Badanie przesiewowe wykrywa krew w stolcu (krew, której nie można zauważyć naocznie). Może to być wczesny sygnał ostrzegawczy, że coś jest nie tak. Jeśli badanie wykryje krwawienie, nie oznacza to, że na pewno masz raka jelit. Oznacza to po prostu, że należy to zbadać, aby znaleźć przyczynę krwawienia.

Jak przeprowadzane jest badanie przesiewowe?

Przesyłką otrzymasz zestaw testowy. Zestaw stanowi pierwszy krok w procesie badania przesiewowego, które może obejmować dalsze badania i jedną lub więcej wizyt w szpitalu.

Jak wykonać test?

- Test należy wykonać w prywatności swojego domu. Za pomocą dołączonego sztyftu, pobierasz bardzo małą próbkę stolca. Do zestawu testowego dołączona jest instrukcja użycia testu.
- Dostępna jest bezpłatna infolinia **0800 015 2514** pod którą można zadzwonić, jeśli masz jakiegokolwiek pytania dotyczące korzystania z zestawu testowego lub jeśli potrzebujesz testu na wymianę lub koperty zwrotnej.
- Film jest również dostępny na stronie: nidirect.gov.uk/bowel-screening
- Jeśli nie jesteś pewien, czy powinieneś wykonać badanie przesiewowe, zadzwoń na infolinię. Na przykład, jeśli miałeś operacje i masz sztuczny otwór, który umożliwia przedostanie się stolca z jelit do worka (stomii), możesz do nas zadzwonić przed wykonaniem badania.

Kiedy otrzymam wyniki?

List z wynikami powinieneś otrzymać w ciągu dwóch tygodni od wysłania testu - jeśli tak się nie stanie, zadzwoń na infolinię.

Jak wiarygodny jest test?

- Badanie przesiewowe nie może stwierdzić, czy masz raka jelit. Po prostu dzieli ludzi na dwie grupy – tych, którzy nie potrzebują więcej testów, i tych, którzy powinni przejść dalsze badania.
- Rak jelit może powodować szereg objawów. Ponieważ badanie przesiewowe wykrywa krew, badanie przesiewowe może nie wykryć wszystkich nowotworów jelita, jeśli nie występuje krwawienie.
- Żaden test nie jest 100% niezawodny, więc jeśli masz którykolwiek z objawów wymienionych na stronie 7, powinieneś skontaktować się ze swoim lekarzem rodzinnym, nawet jeśli twój ostatni test był prawidłowy. Możliwe jest, że rak rozwinie się pomiędzy badaniami.

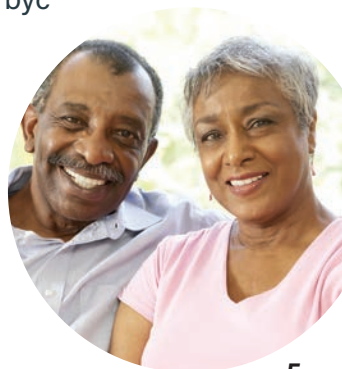
Co oznaczają wyniki?

W tej chwili nie są potrzebne żadne dalsze badania. Większość ludzi (około 98 na 100) ma taki wynik. Oznacza to, że w twojej próbce nie znaleźliśmy żadnej krwi lub tylko jej niewielką ilość mieszczącą się w zakresie badania przesiewowego. Wynik ten nie gwarantuje, że nie masz raka jelit ani że nie rozwinie się on w przyszłości. Świadomość objawów raka jelit jest bardzo ważna. Będziesz mieć możliwość ponownego badania przesiewowego w kierunku raka jelit co dwa lata, aż do osiągnięcia 74. roku życia.

Konieczne jest przeprowadzenie dalszych testów. Taki wynik ma około 2 na 100 osób. Oznacza to, że znaleźliśmy w Twoim stolcu ilość krwi przekraczającą limit badania przesiewowego. Nie oznacza to, że masz raka, jednak należy rozważyć dalsze badania w celu ustalenia przyczyny krwawienia. Krew w stolcu może być spowodowana kilkoma czynnikami, takimi jak:

- hemoroidy;
- polipy jelitowe;
- rak jelita.

Zostaniesz wezwany do specjalisty ds. badań przesiewowych (SSP), aby omówić dalsze kroki. Najczęstszym badaniem jest kolonoskopia.

Na czym polega kolonoskopia?

- Podczas kolonoskopii wykorzystuje się bardzo małą kamerę umieszczoną na końcu cienkiej rurki, aby lekarz lub pielęgniarka mogli wykryć polipy lub oznaki raka w jelitach. Czasami pobierana jest niewielka próbka do zbadania pod mikroskopem w poszukiwaniu komórek nowotworowych.
- Podobnie jak w przypadku większości procedur medycznych, istnieje możliwość powikłań. Na każde 10,000 wykonanych kolonoskopii u około 67 z nich może wystąpić krwawienie, a w mniej niż 10 przypadkach zabieg może spowodować perforację jelita. Jeśli tak się stanie, prawie zawsze konieczna jest operacja, aby naprawić rozdarcie. W niezwykle rzadkich przypadkach (dowody wskazują na zaledwie 1 na 10,000 przypadków), kolonoskopia może zakończyć się śmiercią.
- Jeśli zaproponowano ci kolonoskopie, będziesz miał możliwość omówienia wszelkich pytań i wątpliwości z SSP.

Co się stanie, jeśli kolonoskopia wykaże, że potrzebuję dalszego leczenia?

Jeśli będziesz potrzebować dalszego leczenia, zostaniesz wysłany do odpowiedniego specjalisty. Na przykład, jeśli podczas kolonoskopii usunięte zostały polipy, w przyszłości możesz zostać wezwany na kolejną kolonoskopię.

Rozpoznanie raka jelit jest mało prawdopodobne. Jeśli jednak tak się stanie, skierujemy Cię do zespołu specjalistów, którzy zaopiekują się Tobą. Główną metodą leczenia raka jelit jest operacja. W niektórych przypadkach specjaliści mogą zaproponować chemioterapię lub radioterapię.

Nie wszystkie nowotwory jelit wykryte podczas badań przesiewowych są uleczalne. Jednak w przypadku osób, u których rak jelita został wykryty w najwcześniejszym stadium 90% osób nadal żyje 5 lat lub dłużej.

Możliwe korzyści i ryzyko badań przesiewowych w kierunku raka jelit

Świadomość możliwych zagrożeń i korzyści może pomóc w podjęciu decyzji o wzięciu udziału w badaniach przesiewowych pod kątem raka jelit.

Korzyści

- zmniejsza ryzyko śmierci z powodu raka jelit
- umożliwia usunięcie nieprawidłowości (np. polipów) stwierdzonych podczas kolonoskopii, co zmniejsza ryzyko zachorowania na raka jelit
- można wykonać w domu, prywatnie

Zagrożenia

- leczenie może powodować powikłania, na przykład podczas lub po kolonoskopii
- w badaniu przesiewowym można nie wykryć nowotworu, jeśli podczas przeprowadzonego badania nie występowało krwawienie

Na jakie objawy należy zwrócić uwagę

Objawy raka jelit mogą obejmować:

- krew w Twoim stolcu;
- luźniejsze stolce, częstsze wypróżnianie się i / lub zaparcia;
- ból lub guzek w brzuchu;
- uczucie większego niż zwykle zmęczenia przez jakiś czas;
- utrata wagi bez wyraźnego powodu.

Badania przesiewowe pod kątem raka jelit nie są badaniem pozwalającym wykryć objawy. Jeśli którykolwiek z tych objawów utrzymuje się u Ciebie przez trzy tygodnie lub dłużej, porozmawiaj ze swoim lekarzem rodzinnym, który może zlecić inny test. Jest to bardzo ważne, aby w razie potrzeby móc zorganizować dalsze badania. Nawet jeśli niedawno przeszedłeś badania przesiewowe pod kątem raka jelit i/lub kolonoskopię, nadal powinieneś sprawdzić objawy. Prosimy pamiętać, że te objawy nie muszą oznaczać, że masz raka jelit.

Jak mogę zmniejszyć ryzyko zachorowania na raka jelit?

Oprócz poddawania się badaniu przesiewowemu co dwa lata możesz zmniejszyć ryzyko, postępując zgodnie z zaleceniami dotyczącymi zdrowego stylu życia - więcej informacji znajdziesz na stronie:

www.choosetolivebetter.com

- Stosuj zdrową dietę, zawierającą pięć porcji owoców i warzyw dziennie oraz produkty pełnoziarniste, fasolę i rośliny strączkowe, które dostarczają błonnika. Ogranicz czerwone mięso, zwłaszcza przetworzone.
- Bądź aktywny fizycznie.
- Utrzymuj zdrową wagę.
- Ogranicz swoje spożycie alkoholu.
- Rzuć palenie – pomoc znajdziesz na stronie:

www.stopsmokingni.info

Jak mogę się upewnić, że w przyszłości otrzymam zestaw testowy?

Twoja przychodnia lekarska przekazuje nam twoje dane kontaktowe, więc upewnij się, że zawsze podaje prawidłowe imię i nazwisko, datę urodzenia i adres.

Co dzieje się z moją próbką po jej przetestowaniu?

Po przetestowaniu próbki, zostanie ona zniszczona. Wyniki zostaną zapisane w komputerze i za dwa lata zostanie do Ciebie wysłany kolejny test.

Informacje o ochronie danych

- Kopia Twoich wyników zostanie wysłana do Twojego lekarza rodzinnego.
- Program badań przesiewowych pod kątem raka jelit musi prowadzić rejestr wszystkich osób, które zostały poddane badaniom przesiewowym, oraz ich wyników.
- Personel pracujący na rzecz programu może sprawdzać i poddawać przeglądowi twoje dane.
- Informacje te służą do sprawdzenia, czy program działa zgodnie z wysokimi standardami, jakie powinien spełniać.
- Informacje te również pokazują, ile przypadków raka zostało wykrytych i dają pewność, że ludzie otrzymają właściwe leczenie.
- Możemy sprawdzić wyniki twoich poprzednich badań przesiewowych, jeśli pomiędzy badaniami przesiewowymi zostanie u ciebie zdiagnozowany rak jelita. Jeśli chcesz, możesz zobaczyć wyniki tego audytu.
- Jeśli potrzebujesz dalszych informacji na temat sposobu przechowywania i wykorzystywania twojej dokumentacji, skontaktuj się z bezpłatną infolinią pod numerem: **0800 015 2514**.

Czy będziesz pomagać komuś korzystać z testu?

Jeśli jesteś czyims opiekunem, powinieneś pomóc danej osobie w korzystaniu z zestawu do badań przesiewowych jelit tylko wtedy, gdy ta osoba tego chce i gdy wyraziła zgodę, że możesz to zrobić.

W celu uzyskania pomocy lub porady

Prosimy skontaktować się z bezpłatną infolinią pod numerem: **0800 015 2514** jeśli masz jakiegokolwiek pytania.

Więcej informacji można znaleźć na stronie:

nidirect.gov.uk/bowel-screening

Aby zapoznać się z tą ulotką w innym języku lub formacie, odwiedź stronę:

<http://pha.site/bowel-cancer-screening-facts>

lub sprawdź na odwrocie tej ulotki.

W przypadku osób niesłyszących lub z zaburzeniami mowy, można skorzystać z Relay UK. Prosimy zadzwonić na naszą infolinię pod numer: **18001 0800 015 2514**.

Aby otrzymać zestaw zamienny

Prosimy skontaktować się z bezpłatną infolinią pod numerem 0800 015 2514 jeśli potrzebujesz zamiennego zestawu do badań przesiewowych lub koperty. Prosimy nie kontaktować się ze swoją przychodnią lekarską w celu wymiany zestawu do badania przesiewowego lub zwrotu zestawu do badania przesiewowego ponieważ nie mogą oni dostarczyć ani przyjąć takich zestawów przesiewowych.

Rezygnacja z badania przesiewowego

Udział w badaniach przesiewowych jest decyzją prywatną. Prosimy skontaktować się z bezpłatną infolinią pod numerem: **0800 015 2514** jeśli chcesz omówić możliwość rezygnacji z programu badań przesiewowych pod kątem raka jelit.

Aby zapoznać się z tą ulotką w innym języku lub formacie,
odwiedź stronę:

<http://pha.site/bowel-cancer-screening-facts>

lub zeskanuj kod QR poniżej.

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.

Tel: 0300 555 0114 (stawka lokalna).

www.publichealth.hscni.net

Znajdź nas na:

Polish